

PATVIRTINTA

Kauno „Saulės“ gimnazijos direktoriaus
2017-08-31 įsakymu Nr. V- 165

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO KAUNO „SAULĖS“ GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kauno „Saulės“ gimnazijos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti gimnazijoje užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių ir smurto stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Kauno „Saulės“ gimnazijoje.

4. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias ir smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias ar smurtą, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksnių turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. kiekvienas gimnazijos bendruomenės narys privalo mokėti tinkamai reaguoti patyčių ar smurto situacijų atveju.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.2. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. **Patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

6.4. **Besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.5 **Patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, pagalbos mokiniui specialistas ar nepedagoginis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

6.6. **Patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.7. **Patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.8. **Patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.9. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, VGK nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

9. Gimnazijos direktorius patvirtina įsakymu smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdomo grupė). Gimnazijos direktorius Vykdomo grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per metus);

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vykdyto grupę ir/ar VGK narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III.PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar pagalbos vaikui specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius toki įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, (jei turi galimybę) išsaugo įrodymus;

12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, gimnazijos nuostatus ir mokinio elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji medicinos pagalba);

12.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju, (Jei turi) pateikia išsaugotus įrodymus;

12.5. jei informuoja tiesiogiai Vykdyto grupės pirmininką, psichologą ar socialinį pedagogą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (forma 2 priede).

13. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių ar smurto atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (forma 2 priede); ją perduoda Vykdyto grupės pirmininkui ar socialiniam pedagogui;

13.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Vykdyto grupės pirmininku, psichologu ar socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius.

14. užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdyto grupės pirmininkas, psichologas ir socialinis pedagogas) formą registruoja Patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas Vykdyto grupės pirmininko arba psichologo kabinete):

14.1. imasi spręsti patyčių situaciją;

14.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

15. Vykdyto grupė ar Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

15.1 numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

15.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Mokyklos bendruomenės nario, įtariusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

16.1. kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

17. Socialinis pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

17.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

17.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

17.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2); ją perduoda Vykdyto grupės pirmininkui;

18. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi gimnazijos Tvarkos apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Gimnazijos direktorius, sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama pagalbos mokiniui specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

21. Su gimnazijos nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka supažindinami visi gimnazijos bendruomenės nariai kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę. Tėvai su šia tvarka supažindinami per elektroninį dienyną. Tvarka skelbiama gimnazijos internetinėje svetainėje.
